

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 66/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť RSDr. V. H., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. M. K., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Nto 9/09 z 19. novembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RSDr. V. H. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2010 doručená sťažnosť RSDr. V. H. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Nto 9/09 z 19. novembra 2009 (ďalej aj „namietané uznesenie“). Právny zástupca sťažovateľa doručil ústavnému súdu 13. januára 2010 nové (doplnené a upresnené) znenie sťažnosti. V ďalšom priebehu konania ústavný súd považoval za smerodajné pre svoj ďalší postup nové znenie sťažnosti obsiahnuté v uvedenom podaní jeho právneho zástupcu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal (8. júla 2009 a následne 17. októbra 2009) v jeho trestnej veci námietku zaujatosti proti sudcovi krajského súdu JUDr. J. B. Podľa jeho tvrdenia nedostal do predloženia svojej sťažnosti ústavnému súdu na túto námietku žiadnu odpoveď. Dňa 2. decembra 2009 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľa doručené namietané uznesenie, ktorým bol sudca krajského súdu JUDr. V. D. vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej krajským súdom proti sťažovateľovi ako odsúdenému pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 244 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) a trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d) Trestného zákona pod sp. zn. 6 Tos 32/08. Sťažovateľ tvrdí, že z uvedeného uznesenia sa dozvedel, že o vylúčení menovaného sudcu rozhodoval ako predseda senátu JUDr. J. B., teda sudca, ktorého zaujatosť taktiež namietal, avšak o jeho námietke nebolo rozhodnuté.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ poukazuje na judikatúru ústavného súdu, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa nestrannosti súdneho rozhodovania a nadväzne na to upriamuje pozornosť na § 30 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, podľa ktorého je z vykonávania úkonov trestného konania vylúčený „*ten orgán, u ktorého by mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvody možného vzniku pochybností sú stanovené taxatívne. Tieto dôvody spočívajú v okolnostiach, ktoré charakterizujú pomer úradnej osoby k prejednávanej veci, ale pomer úradnej osoby k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcom, splnomocnencom alebo obhajcom.*“. Odvolávajúc sa na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 8 TZ 53/92 z 18. februára 1993 sťažovateľ zdôrazňuje, že „*Uplatnenie inštitútu § 30 ods. 1 Tr. por. prichádza do úvahy iba*

vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti úradnej osoby preukázaná“.

Sťažovateľ napokon uvádza, že predmetom jeho sťažnosti „nie je hodnotenie správnosti procesných postupov, zákonnosti, dôvodnosti výrokov a rozhodnutí porušovateľa, ale len to, či sami osebe predstavujú zdroj objektívnych pochybností o nepredpojatosti sudcu“.

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ navrhol ústavnému súdu vydať nález, v ktorom vysloví, že:

«1. Základné práva Dr. V. H. podľa čl. 46 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky..., právo na súdnu a inú právnu ochranu ako aj jeho pendantom právo podľa čl. 6 ods. 1... Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd právo na spravodlivé konanie... „aby jeho záležitosť bola prejednaná na nezávislom a nestrannom súde“... boli uznesením KS PO 2 Nto 9/09 zo dňa 19. 11. 2009 porušené.

2. Zrušuje uznesenie KS PO 2 Nto 9/09 zo dňa 19. 11. 2009 a vracia vec na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pre JUDr. M. K. v celkovej sume 292,38 €...»

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Nto 9/09 z 19. novembra 2009.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 109/05).

Zjavná neopodstatnenosť ako osobitný dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní sa od iných dôvodov, ktoré umožňujú takýto postup, ustanovených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, odlišuje tým, že v týchto prípadoch síce sťažnosť zväčša formálne spĺňa zákonom ustanovené procesné náležitosti, avšak napriek tomu je bez akýchkoľvek relevantných pochybností a nutnosti ďalšieho podrobného skúmania zrejmé, že jej nebude možné v prípade prijatia na ďalšie konanie vyhovieť.

Do takejto kategórie sťažností možno zaradiť aj tie, ktoré smerujú proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu, ktorým sťažovateľ síce dosiahol v celom rozsahu to, čoho sa v konaní pred týmto súdom domáhal, avšak napriek tomu požaduje, aby ústavný súd uplatnil svoju kasačnú právomoc a predmetné rozhodnutie zrušil argumentujúc tým, že procesným postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, boli porušené ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu o takýto prípad ide aj v okolnostiach danej veci.

Z odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu okrem iného vyplýva, že ním bolo rozhodnuté o vylúčení menovaného sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej krajským súdom proti sťažovateľovi pod sp. zn. 6 Tos 32/08. Na základe námietky sťažovateľa a vyjadrenia dotknutého sudcu rozhodol pôvodne krajský súd o tejto námietke uznesením sp. zn. 1 Nto 16/08 z 8. októbra 2008 tak, že inkriminovaný sudca nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veci vedenej proti sťažovateľovi. Na základe sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorú podal proti tomuto uzneseniu krajského súdu sťažovateľ ústavnému súdu, rozhodol ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 38/09 zo 16. júla 2009, ktorým vyslovil, že uznesením sp. zn. 1 Nto 16/08 z 8. októbra 2008 boli porušené práva sťažovateľa, a zároveň okrem iného toto uznesenie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Podľa odôvodnenia uvedeného nálezu ústavného súdu krajský súd okrem iného porušil základné práva sťažovateľa, keď vo veci sp. zn. 1 Nto 16/08 rozhodol bez náležitého zistenia skutkového stavu.

V odôvodnení namietaného uznesenia sa ďalej uvádza: „*Vzhľadom na nález Ústavného súdu SR krajský súd po vrátení veci opätovne vyžiadal od predsedu senátu*

JUDr. V. D. vyjadrenie aj vo vzťahu k tomuto nálezu ústavného súdu, pričom sudca krajského súdu uviedol, že 18. 9. 2008 do senátu 6 Tos bola pridelená vec – sťažnosť odsúdeného RSDr. V. H. proti uzneseniu Okresného súdu Humenné sp. zn. 3 Nt 10/07 zo dňa 16. 7. 2008. V dôvodoch sťažnosti, ktorú odsúdený podal proti citovanému uzneseniu, zároveň žiadal, aby z rozhodovania o tejto sťažnosti bol vylúčený sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. V. D., nakoľko odsúdený má za to, že by rozhodol nespravodlivo.

Ďalej sudca uviedol, že uznesením zo dňa 4. 9. 2007 pod sp. zn. 6 Tos 7/07 bola zamietnutá sťažnosť odsúdeného RSDr. V. H. proti uzneseniu Okresného súdu Humenné sp. zn. 2 Nt 6/06 zo dňa 14. 3. 2007. Ako reakciu na toto rozhodnutie odsúdený vzniesol proti sudcovi JUDr. V. D. námietku zaujatosti založenú na nepravdivých skutočnostiach, v dôsledku čoho bolo menovaným sudcom podané trestné oznámenie na odsúdeného.

Vyššie uvedené skutočnosti by mohli vyvolať podozrenie, že by v senáte 6 Tos bolo o ďalších sťažnostiach tohto odsúdeného rozhodované zaujato, a preto žiadal, aby iný senát Krajského súdu v Prešove rozhodol o námietkach odsúdeného, ako aj o tomto jeho oznámení.

Krajský súd na neverejnom zasadnutí v súlade s názorom ústavného súdu oboznámil spis Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov pod ČVS: ORP-1037/1-JP-PO-2007 zo dňa 2. 11. 2009. Z tohto spisu je zrejmé, že JUDr. V. D. ako sudca krajského súdu podal trestné oznámenie na odsúdeného RSDr. V. H., nakoľko došlo k spáchaniu trestného činu.

Orgány činné v prípravnom konaní zaistili listinné dôkazy, ako aj na základe týchto listinných dôkazov a oznámenia sudcu Krajského súdu v Prešove JUDr. V. D. v zmysle § 199 ods. 1 Tr. por. začali trestné stíhanie pre prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zák. Následne vyslúchli JUDr. V. D., RSDr. V. H., Š. M., Ing. D. Č., oboznámili listinné dôkazy a následne trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. zastavili.“

Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo

slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 141/08). Takýto zásah možno z hľadiska prípadného poskytnutia ústavnoprávnej ochrany považovať za relevantný iba v prípade, že vyvoláva v osobnej sfére sťažovateľa nie zanedbateľné právne následky. Ak sťažovateľ namieta porušenie svojich ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených práv rozhodnutím orgánu verejnej moci, musí byť tento zásah prípadným zrušením namietaného rozhodnutia odstrániteľný. Táto podmienka však v danej veci nie je splnená, resp. namietaný zásah nedosahuje takú intenzitu, aby vyžadoval ingerenciu zo strany ústavného súdu.

Ako vyplýva z uvedených skutočností, v okolnostiach daného prípadu malo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľa namietaným uznesením v dôsledku toho, že o jeho návrhu na vylúčenie sudcu, ktorý uplatnil v proti nemu krajským súdom pod sp. zn. 6 Tos 32/08 vedenej trestnej veci, rozhodoval v trojčlennom senáte ako jeho predseda iný sudca, voči ktorému taktiež vzniesol opakovane námietku zaujatosti. Krajský súd pritom rozhodol v predmetnej veci tak, že potom, ako ústavný súd zrušil jeho pôvodné rozhodnutie sp. zn. 1 Nto 16/08 z 8. októbra 2008 o nevyhlásení namietaného sudcu, súc viazaný nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 38/09 zo 16. júla 2009 po doplnení dokazovania, návrhu sťažovateľa vyhovel a ním namietaného sudcu z rozhodovania v jeho trestnej veci vylúčil.

Ústavný súd je toho názoru, že pri posudzovaní opodstatnenosti sťažnosti nemožno neprihliadať na konkrétne faktické dôsledky tvrdeného zásahu orgánu verejnej moci pre fyzickú osobu alebo právnickú osobu. Inak by sa ochrana poskytovaná ústavným súdom mohla stať iba formálnou, bez podstatného významu, a to ako zo všeobecného hľadiska, tak aj z hľadiska dotknutého subjektu, keď pozitívne konzekvencie, ktoré by mohli znamenať eventuálny zásah ústavného súdu spočívajúci vo vyslovení porušenia práv sťažovateľa a zrušení namietaného uznesenia, sú zanedbateľné v porovnaní s jeho negatívnymi dôsledkami. Takýmito dôsledkami je zbytočné zaťažovanie orgánov verejnej moci a nadväzne na to aj predlžovanie súdnych konaní, ale v neposlednom rade tiež vznik zbytočných nákladov, ktoré by musel znášať štát. Ak by aj ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a zrušil by namietané uznesenie, ktoré vyznieva v prospech sťažovateľa, bolo

by jeho počínanie prílišným formalizmom a na pozícii sťažovateľa by sa tým v konečnom dôsledku nič nezmenilo.

Ak ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovie sťažnosti, môže okrem iného zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Z citovaného možno vyvodíť, že namietaný zásah do práv sťažovateľa musí byť v čase podania sťažnosti, ako aj v čase rozhodovania ústavného súdu aktuálny, a dôsledky, ktoré ním mali byť v osobnej sfére sťažovateľa vyvolané, musia pretrvávať v tom zmysle, že by na základe rozhodnutia ústavného súdu mohlo byť dosiahnuté obnovenie statu quo ante, teda stavu, ktorý existoval pred namietaným porušením práva, a rovnako tak zakázanie pokračovania v porušovaní práva alebo slobody sťažovateľa adresované príslušnému orgánu verejnej moci, čo je podľa názoru ústavného súdu v danej veci už pojmovovo vylúčené.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel v okolnostiach tohto prípadu k názoru, že za danej situácie sa námietka porušenia práv sťažovateľa posunula, a to aj za predpokladu, že by sa jeho argumentácia ukázala byť dôvodnou, do výlučne akademickej roviny. Rozhodnutie, ktorým mali byť porušené práva sťažovateľa, vyznieva totiž jednoznačne v jeho prospech, pretože v konaní o jeho námietke zaujatosti dosiahol to, čo svojím návrhom na vylúčenie sudcu sledoval, a vzhľadom na to tu v čase predbežného prerokovania jeho sťažnosti chýba možnosť bezprostredného a trvajúceho zásahu, ktorý by mohol mať akýkoľvek vplyv na jeho (procesnú) pozíciu.

Ústavný súd je preto toho názoru, že uvedené skutočnosti odôvodňujú prijatie záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto sťažnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2010